

Cauza C-182/08

Glaxo Wellcome GmbH & Co. KG

împotriva

Finanzamt München II

(cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată de Bundesfinanzhof)

„Libertatea de stabilire și libera circulație a capitalurilor – Impozit pe profit – Dobândirea de părți sociale ale unei societăți de capitaluri – Condițiile luării în considerare, la momentul determinării bazei de impozitare a dobânditorului, a diminuării valorii părților sociale rezultate din distribuirea de dividende”

Sumarul hotărârii

1. *Libera circulație a capitalurilor – Dispozițiile tratatului – Domeniu de aplicare*

[Tratatul CE, art. 52 și 73b (devenite art. 43 CE și 56 CE)]

2. *Libera circulație a capitalurilor – Restricții – Legislație fiscală – Impozit pe profit*

[Tratatul CE, art. 73b (devenit art. 56 CE)]

1. O reglementare a unui stat membru în temeiul căreia diminuarea valorii părților sociale rezultată dintr-o distribuire de dividende nu afectează baza impozabilă a unui contribuabil rezident, în cazul în care acesta a dobândit o participare într-o societate de capitaluri rezidentă de la un asociat nerezident, în timp ce, în cazul dobândirii acestei participări de la un asociat rezident, o astfel de diminuare reduce baza de impozitare a dobânditorului trebuie examinat exclusiv în raport cu libera circulație a capitalurilor. Astfel, întrucât obiectul reglementării în cauză este de a împiedica asociații nerezidenți să beneficieze de un avantaj fiscal nejustificat, generat în mod direct de cesiunile de părți sociale care pot fi în special efectuate exclusiv în scopul de a beneficia de respectivul avantaj, iar nu în scopul de a exercita libertatea de stabilire sau ca rezultat al exercitării acestei libertăți, trebuie să se considere că aspectul acestei reglementări referitor la libera circulație a capitalurilor are întâietate față de cel referitor la libertatea de stabilire. În consecință, presupunând că această reglementare ar avea efecte restrictive asupra libertății de stabilire, asemenea efecte ar reprezenta consecința inevitabilă a unui eventual obstacol în calea liberei circulații a capitalurilor și nu justifică, prin urmare, o analiză autonomă a reglementării menționate în raport cu articolul 52 din Tratatul CE.

(a se vedea punctele 50-52)

2. Articolul 73b din Tratatul CE (devenit articolul 56 CE) trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei reglementări a unui stat membru în temeiul căreia diminuarea valorii părților sociale rezultată dintr-o distribuire de dividende nu afectează baza impozabilă a unui contribuabil rezident, în cazul în care acesta a dobândit o participare într-o societate de capitaluri rezidentă de la un asociat nerezident, în timp ce, în cazul dobândirii unei participări de la un asociat rezident, o astfel de diminuare reduce baza de impozitare a dobânditorului. Această concluzie se aplică în cazurile în care o astfel de reglementare nu depășește ceea ce este necesar pentru a menține o repartizare echilibrată a competenței de impozitare între statele membre, precum și pentru a

preveni aranjamentele pur artificiale, lipsite de realitate economică și create numai cu scopul de a beneficia în mod nejustificat de un avantaj fiscal. Este de competența instanței naționale să examineze dacă această reglementare se limitează la ceea ce este necesar pentru atingerea acestor obiective.

Astfel, acordarea în favoarea contribuabililor rezidenți a posibilității de a deduce din profiturile impozabile pierderile aferente amortismentului parțial menționat mai sus numai în cazul dobândirii de părți de la un asociat rezident face, cu siguranță, ca plățile sociale deținute de nerezidenți să fie mai puțin atractive și, în consecință, poate descuraja respectivii contribuabili rezidenți să le dobândească. O astfel de diferență de tratament poate de asemenea să descurajeze investitorii nerezidenți să achiziționeze părți într-o societate rezidentă și să constituie astfel, pentru societatea respectivă, un obstacol în calea atragerii de capital provenind din alte state membre, astfel încât o asemenea reglementare constituie o restricție privind libera circulație a capitalurilor care este interzisă, în principiu, de articolul 73b din tratat.

Respectiva diferență de tratament nu corespunde unei diferențe obiective a situațiilor asociaților rezidenți, întrucât, în ceea ce privește pierderile ce rezultă dintr-un amortisment parțial al plăților sociale deținute într-o societate rezidentă, acești asociați se află într-o situație comparabilă indiferent dacă este vorba despre plățile sociale dobândite de la un rezident sau de cele dobândite de la un nerezident. Astfel, distribuirea de profituri scade valoarea unei plăți sociale, indiferent dacă aceasta a fost dobândită anterior de la un rezident sau de la un nerezident și, în ambele cazuri, această scădere a valorii este suportată de asociatul rezident.

Pe de altă parte, în lipsa unei legături directe între avantajul fiscal vizat și compensarea acestui avantaj cu o prelevare fiscală determinată, reglementarea în cauză nu poate fi justificată de necesitatea de a menține coerența sistemului fiscal al deducerii integrale. În această privință, dezavantajele care decurg din reglementarea menționată sunt suportate direct de asociatul rezident care a dobândit respectivele plăți sociale de la un nerezident. Pentru acest asociat rezident, imposibilitatea de a deduce din profiturile sale impozabile pierderile aferente amortismentului parțial al plăților sociale deținute în societatea rezidentă, în cazul în care scăderea valorii plăților sociale rezultă din distribuirea profitului, nu este compensată de niciun avantaj fiscal.

Cu toate acestea, o asemenea reglementare ar putea fi justificată de necesitatea de a menține o repartizare echilibrată a competenței de impozitare între statele membre, întrucât alte operațiuni decât distribuirea de dividende, care permit asociatului nerezident să beneficieze de același rezultat din punct de vedere economic precum în cazul în care ar beneficia de creditul fiscal privind impozitul pe profit plătit de societatea ale cărei plăți sociale le deține, ar putea în aceeași măsură să compromită posibilitatea statului de reședință al respectivei societăți de a-și exercita dreptul de a impozita un venit generat de o activitate economică desfășurată pe teritoriul său. Prin limitarea dreptului noului asociat rezident de a deduce din profiturile sale impozabile valoarea pierderilor determinate de diminuarea valorii plăților sociale în cauză, în măsura în care acestea nu depășesc un quantum blocat care corespunde diferenței dintre prețul de achiziție plătit de asociatul rezident și valoarea nominală a plăților sociale, această reglementare este de natură să prevină practicile care nu ar avea alt scop decât acela de a permite asociaților nerezidenți să beneficieze de creditul fiscal aferent impozitului pe profit plătit de societatea rezidentă. În plus, majorarea bazei impozabile a noului asociat rezident, care decurge din respectiva limitare, urmărește să evite ca veniturile care sunt în mod normal impozabile în statul membru în cauză să fie transferate, în calitate de parte a câștigului de capital realizat de fostul asociat nerezident ce corespunde creditului fiscal nejustificat, fără a fi supuse unei impozitări în acest stat membru. În consecință, o astfel de reglementare este aptă să atingă obiectivul menținerii unei repartizări echilibrate a competenței de impozitare între statele membre și obiectivul prevenirii

aranjamentelor pur artificiale, lipsite de realitate economică, al căror unic scop constă în obținerea unui avantaj fiscal.

Cu toate acestea, trebuie verificat dacă o astfel de reglementare nu depășește ceea ce este necesar pentru atingerea obiectivelor pe care le urmărește. În acest sens, este de competența instanței naționale să verifice dacă, în măsura în care calculul cuantumului blocat se bazează pe costul de achiziție a părților sociale în cauză, consecințele reglementării menționate nu le depășesc pe cele care sunt necesare pentru a asigura ca asociatului nerezident să nu i se acorde în mod nejustificat o sumă echivalentă creditului fiscal. Astfel, nu poate fi exclus ca părțile sociale să fie cesionate la o valoare superioară valorii nominale a acestora din alte motive decât acela de a permite ca asociatul să beneficieze de un credit fiscal aferent impozitului pe profit plătit de societatea rezidentă sau, în orice caz, ca profiturile nedistribuite, precum și posibilitatea de a beneficia de un credit fiscal aferent respectivelor părți sociale să nu constituie decât una dintre componentele prețului de vânzare a acestora. Pe de altă parte, luarea în considerare a cuantumului blocat și majorarea bazei impozabile a asociatului rezident produc consecințe și în privința altor impozite la care poate fi supus respectivul asociat și, în special, în privința calculului taxei profesionale datorate de acesta, consecințe care ar depăși ceea ce este necesar pentru atingerea obiectivelor urmărite de reglementare.

Este de asemenea de competența instanței naționale să verifice dacă aplicarea limitării luării în considerare a diminuării valorii părților sociale rezultate din distribuirea de dividende începând cu anul dobândirii respectivelor părți sociale și în cursul următorilor nouă ani, astfel cum este prevăzut de reglementare, nu depășește ceea ce este necesar pentru a atinge obiectivele urmărite de aceasta. În final, pentru a fi conform cu principiul proporționalității, o măsură prin care se urmărește un obiectiv de prevenire a aranjamentelor pur artificiale, lipsite de realitate economică și create numai cu scopul de a beneficia în mod nejustificat de un avantaj fiscal ar trebui să permită instanței naționale să efectueze o analiză de la caz la caz, luând în considerare elementele specifice ale fiecărei spețe și bazându-se pe elemente obiective, pentru a ține seama de comportamentul abuziv sau fraudulos al persoanelor interesate.

În măsura în care reglementarea nu permite limitarea aplicării sale la aranjamentele pur artificiale, stabilite pe baza unor elemente obiective, ci are în vedere toate cazurile în care contribuabilul rezident a dobândit părți sociale într-o societate rezidentă de la un asociat nerezident la un preț care, indiferent de motiv, depășește valoarea nominală a acestor părți sociale, efectele unei astfel de reglementări depășesc ceea ce este necesar pentru a atinge obiectivul prevenirii aranjamentelor pur artificiale, lipsite de realitate economică și create numai cu scopul de a beneficia în mod nejustificat de un avantaj fiscal.

(a se vedea punctele 56-59, 73, 74, 78, 80, 81, 84, 88, 91-94 și 96-102 și dispozitivul)

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera întâi)

17 septembrie 2009(*)

„Libertatea de stabilire și libera circulație a capitalurilor – Impozit pe profit – Dobândirea de părți sociale ale unei societăți de capitaluri – Condițiile luării în considerare, la momentul determinării

bazei de impozitare a dobânditorului, a diminuării valorii pârşilor sociale rezultate din distribuirea de dividende”

În cauza C-182/08,

având ca obiect o cerere de pronunţare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 234 CE de Bundesfinanzhof (Germania), prin decizia din 23 ianuarie 2008, primită de Curte la 30 aprilie 2008, în procedura

Glaxo Wellcome GmbH & Co. KG

împotriva

Finanzamt München II,

CURTEA (Camera întâi),

compusă din domnul P. Jann, preşedinte de cameră, domnii M. Ileşi, A. Borg Barthet, E. Levits (raportor) şi J.-J. Kasel, judecători,

avocat general: domnul Y. Bot,

grefier: doamna R. Şereş, administrator,

având în vedere procedura scrisă şi în urma şedinţei din 2 aprilie 2009,

luând în considerare observaţiile prezentate:

- pentru Glaxo Wellcome GmbH & Co. KG., de H.-M. Pott şi T. Englert, Rechtsanwälte;
- pentru guvernul german, de domnii M. Lumma şi C. Blaschke, în calitate de agenţi;
- pentru Comisia Comunităţilor Europene, de domnii R. Lyal şi W. Mölls, în calitate de agenţi,

după ascultarea concluziilor avocatului general în şedinţa din 9 iulie 2009,

pronunţă prezenta

Hotărâre

1 Cererea de pronunţare a unei hotărâri preliminare priveşte interpretarea articolului 52 din Tratatul CE (devenit, după modificare, articolul 43 CE) şi a articolului 73b din Tratatul CE (devenit articolul 56 CE).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Glaxo Wellcome GmbH & Co. KG, societate în comandită simplă de drept german, ai cărei asociaţi comanditaţi sunt o serie de societăţi cu răspundere limitată, pe de o parte, şi Finanzamt München II (denumit în continuare „Finanzamt”), pe de altă parte, referitor la determinarea profiturilor acestei societăţi corespunzătoare anilor 1995-1998.

Cadrul juridic

Reglementarea naţională

3 În cadrul sistemului de impozitare cunoscut sub numele de sistemul de „deducere integrală”,

care era în vigoare în Germania la momentul producerii faptelor din acțiunea principală, evitarea dublei impunerii economice a profiturilor distribuite de societățile stabilite în Germania contribuabililor rezidenți în Germania era realizată, potrivit articolului 36 alineatul 2 punctul 3 din Legea privind impozitul pe venit (Einkommensteuergesetz, denumit în continuare „EStG”) și articolului 49 din Legea privind impozitul pe profit (Körperschaftsteuergesetz, denumit în continuare „KStG”), prin recunoașterea dreptului acestor contribuabili de a deduce integral, din impozitul lor pe venit sau din impozitul lor pe profit, impozitul pe profit plătit de societățile care au realizat distribuirea.

4 În temeiul articolului 36 alineatul 4 al doilea paragraf din EStG, dreptul la deducerea impozitului pe profit, de care beneficia asociatul rezident, se transforma într-un drept de a obține o rambursare în măsura în care propria datorie fiscală era inferioară prelevării în amonte, asupra sumei distribuite, a impozitului pe profit. Din articolul 20 alineatul 1 punctul 3 din EStG rezulta că acest drept era considerat el însuși o parte a veniturilor.

5 În temeiul articolului 6 alineatul 1 punctul 1 din EStG, în cazul în care participația de înut în cadrul unei persoane juridice făcea parte din capitalul de exploatare al contribuabilului rezident, acesta din urmă putea reduce, la momentul primirii dividendelor, valoarea părților sociale în bilanșul său fiscal. Această depreciere, desemnată prin expresia „amortisment aplicat asupra valorii părților sociale”, se întemeia pe ideea că distribuirea nu constituie decât o substituie de active. Astfel, valoarea unei părți era redusă cu valoarea dividendelor distribuite aferente acelei părți sociale.

6 Din aceasta rezulta că valoarea brută a dividendelor distribuite, care includea dreptul, prevăzut la articolul 36 din EStG, la deducerea impozitului pe profit, și amortismentul corespunzător aplicat asupra valorii părților sociale aveau în mod normal același quantum și se neutralizau.

7 În acest fel, dividendele distribuite nu generau, în final, venituri. În consecință, nu exista o datorie fiscală corespunzătoare creditului fiscal, care constituia o parte a veniturilor generate de dividendele distribuite. Prin urmare, dacă, în anul respectiv, contribuabilul nu dispunea de alte venituri, acest credit fiscal se transforma într-un drept la restituire.

8 Câștigul de capital rezultat ca urmare a cesionării părților sociale, care constă în diferența dintre prețul de cumpărare și valoarea nominală a părților sociale, constituia un venit în sensul legislației fiscale și era supus, în ceea ce privește contribuabilii rezidenți, impozitului pe venit, în conformitate cu articolul 17 din EStG, sau impozitului pe profit, în temeiul articolului 8 alineatul 2 din KStG.

9 În ceea ce privește contribuabilii nerezidenți, veniturile acestora care proveneau din distribuirea profiturilor societăților rezidente, precum și profiturile determinate de cesiunea de părți sociale deținute în cadrul unor astfel de societăți nu erau supuse impozitului pe venit sau impozitului pe profit reglementate de dreptul german.

10 Contribuabilii nerezidenți nu puteau nici să pretindă aplicarea sistemului de deducere integrală în ceea ce privește profiturile care le erau distribuite de societăți rezidente și, prin urmare, nu puteau beneficia de un credit fiscal egal cu valoarea impozitului plătit de societatea rezidentă care efectua distribuirea.

11 Articolul 50c alineatele 1 și 4 din EStG, în versiunea rezultată ca urmare a Legii privind îmbunătățirea condițiilor fiscale cu scopul de a asigura că Germania rămâne, în cadrul pieței interne europene, un loc de implantare pentru întreprinderi [Gesetz zur Verbesserung der steuerlichen Bedingungen zur Sicherung des Wirtschaftsstandorts Deutschland im Europäischen

Binnenmarkt (Standortsicherungsgesetz)] din 13 septembrie 1993 (BGBl. 1993 I, p. 1569), avea următorul cuprins:

„1) Un contribuabil care beneficiază de dreptul la deducerea impozitului pe profit, care a dobândit o participare într-o societate de capitaluri [...] supus integral obligațiilor fiscale de la un asociat care nu beneficiază de un astfel de drept de deducere [...], nu poate lua în considerare în cadrul calculului profiturilor scăderile profiturilor ce rezultă

1. din luarea în considerare a valorii parțiale inferioare sau
2. din cesiunea sau din prelevarea participației,

în anul achiziției sau în cursul unuia dintre următorii 9 ani, în măsura în care această luare în considerare a valorii parțiale inferioare sau oricare altă scădere a profiturilor nu rezultă decât din distribuirea profiturilor sau din transferuri de profituri efectuate în executarea unor acorduri de control, iar scăderile profiturilor nu depășesc în mod global cuantumul blocat în sensul alineatului 4.

[...]

4) Cuantumul blocat corespunde diferenței dintre costurile de achiziție și valoarea nominală a părții sociale. [...]”

12 Legea de modificare a regimului fiscal al transformărilor societăților (Gesetz zur Änderung des Umwandlungssteuerrechts) din 28 octombrie 1994 (BGBl. 1994 I, p. 3267, denumită în continuare „UmwStG”) crease în dreptul german posibilitatea transformării unei societăți de capitaluri în societate de persoane cu păstrarea valorilor fiscale ale activelor imobilizate transmise, fără valorificarea câștigurilor de capital latente.

13 În conformitate cu articolul 4 alineatul 4 din UmwStG, în cazul în care patrimoniul unei societăți era transmis unei societăți de persoane în urma transformării sale juridice, câștigul sau pierderea rezultată din preluare trebuia să fie determinată la nivelul societății de persoane prin compararea valorii la care activele imobilizate transmise trebuiau să fie preluate și a valorii contabile a participațiilor în societatea absorbită. Potrivit articolului 14 din UmwStG, aceeași regulă era aplicabilă în cazul în care o societate era transformată în societate de persoane.

14 Astfel determinat („prima etapă”), câștigul sau pierderea rezultată din preluare trebuia să fie, în conformitate cu articolul 4 alineatul 5 din UmwStG, majorat sau redus cu valoarea impozitului pe profit care trebuia dedus în temeiul articolului 10 alineatul 1 din UmwStG și cu un cuantum blocat în sensul articolului 50c din EStG, în măsura în care părțile sociale deținute în societatea absorbită făceau parte, la data transferului, din perspectiva dreptului fiscal, din patrimoniul societății de persoane care realizase absorbția.

15 În cazul în care, în urma preluării, ar mai rămâne o pierdere („a doua etapă”), valoarea bunurilor corporale și necorporale transferate ar trebui să fie majorată până la limita valorii parțiale a acestora. Dacă ar exista în continuare o pierdere, aceasta ar diminua profiturile societății de persoane care realizează absorbția, în temeiul articolului 4 alineatul 6 din UmwStG.

16 Articolul 10 alineatul 1 din UmwStG avea următorul cuprins:

„Impozitul pe profit aferent fracțiunilor din capitalul propriu al entității absorbite, în sensul articolului 30 alineatul 1 punctele 1 și 2 din [KStG], care pot fi alocate unor distribuiri de dividende trebuie să fie dedus, fără a aduce atingere dispozițiilor alineatului 2, din impozitul pe venit sau din impozitul pe profit care trebuie plătit de deținătorii de părți sociale ale societății de persoane care

a realizat absorbția sau din impozitul pe venit al persoanei fizice care a realizat absorbția.”

Convenția dintre Republica Federală Germania și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord

17 Convenția din 26 noiembrie 1964 dintre Republica Federală Germania și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord privind eliminarea dublei impuneri și prevenirea evaziunii fiscale (BGBl. 1966 II, p. 358) prevede, la articolul III alineatul 1, că „profiturile industriale și comerciale ale unei întreprinderi de pe unul dintre teritorii nu se impozitează decât pe acest teritoriu, cu excepția cazului în care întreprinderea exercită, pe celălalt teritoriu, o activitate industrială sau comercială prin intermediul unui sediu permanent aflat pe acel teritoriu”.

Acțiunea principală și întrebarea preliminară

18 Reclamanta din acțiunea principală a fost constituită în cadrul restructurării grupului Glaxo Wellcome, în urma transformării, prin modificarea formei juridice, la 1 iulie 1995, a Glaxo Wellcome GmbH (denumită în continuare „GW GmbH”), societate cu răspundere limitată de drept german.

19 Etapele restructurării grupului Glaxo Wellcome pot fi descrise după cum urmează.

20 La 26 iunie 1995, societatea de drept german Glaxo Verwaltungs GmbH (denumită în continuare „GV GmbH”), care deținea deja o participație de 95 % în capitalul societății GW GmbH, a dobândit de la Glaxo Group Limited (denumită în continuare „GG Ltd”), societatea-mamă a acesteia stabilită în Regatul Unit, 5 % din părțile GW GmbH și a devenit societatea-mamă unică a acesteia din urmă.

21 La 27 iunie și la 7 iulie 1995, GW GmbH, ulterior reclamanta din acțiunea principală, a dobândit toate părțile sociale ale Wellcome GmbH (denumită în continuare „W GmbH”). Societățile care au cesionat părțile respective sunt GG Ltd, care deținea 99,98 % din capitalul societății W GmbH, precum și Burroughs Wellcome Ltd, societatea-mamă a GG Ltd, care deținea 0,02 % din acesta.

22 Prin contractul de fuziune din 25 august 1995, W GmbH a fost absorbită, cu efect retroactiv de la 29 iunie 1995, de asociatul său unic, GW GmbH.

23 La 30 iunie 1995, GV GmbH a vândut 1 % din părțile pe care le deținea în capitalul GW GmbH societății Seftonpharm GmbH, pe care o deținea în proporție de 100 %.

24 La 1 iulie 1995, GW GmbH a fost transformată în societate în comandită simplă de drept german și poartă în prezent numele Glaxo Wellcome GmbH & Co. KG.

25 La momentul acestei transformări, părțile GW GmbH care figurau în bilanțul societății GV GmbH (inclusiv în cel al Seftonpharm GmbH) erau evaluate la 500 de milioane DEM. În temeiul articolului 4 alineatele 4 și 5 din UmwStG, reclamanta din acțiunea principală a calculat o pierdere rezultată din preluare în valoare de 328 096 563 DEM, ținând seama, în temeiul articolului 50c din EStG, de un quantum blocat de 22 887 706 DEM generat de dobândirea a 5 % din părțile societății GW GmbH de la GG Ltd.

26 Finanzamt a considerat că dobândirea de către GV GmbH, de la GG Ltd, de părți din capitalul societății GW GmbH nu era singura operațiune care a generat un quantum blocat care afectă părțile dobândite. Potrivit Finanzamt, părțile societății W GmbH dobândite de reclamanta din acțiunea principală de la societățile GG Ltd și Burroughs Wellcome Ltd erau de asemenea afectate de un quantum blocat de 322 565 500 DEM. În urma absorbției societății W GmbH de către GW GmbH, acest al doilea quantum blocat nu ar fi dispărut, ci ar fi fost transferat asupra

pârților societății GW GmbH deținute de GV GmbH. Potrivit Finanzamt, pierderea în urma preluării rezultat din modificarea formei juridice a GW GmbH se reducea, așadar, ținând seama de cuantumurile blocate, la 5 531 063 DEM.

27 Reclamanta din acțiunea principală nu este de acord cu Finanzamt, în esență, în ceea ce privește aspectul dacă pierderea înregistrată de GW GmbH cu ocazia respectivei absorbții este redusă corespunzător cuantumului blocat, în sensul articolului 50c din EStG, ce rezultă din dobândirea de către GW GmbH de părți din capitalul societății W GmbH.

28 Întrucât reclamanta din acțiunea principală a obținut, în această privință, câștig de cauză în fața Finanzgericht München, Finanzamt a formulat recurs în fața Bundesfinanzhof.

29 Spre deosebire de concluzia la care ajunsese Finanzgericht München, instanța de trimitere consideră că, potrivit numai dreptului german, respectiva pierdere ar trebui să fie redusă corespunzător cuantumului blocat ce rezultă din dobândirea de către GW GmbH de părți din capitalul societății W GmbH.

30 Cu toate acestea, potrivit Bundesfinanzhof, legalitatea luării în considerare a unui cuantum blocat în conformitate cu articolul 50c din EStG nu este indiscutabilă din perspectiva dreptului comunitar, întrucât contribuabilul este tratat în mod diferit atunci când dobândește părțile sociale de la un asociat care beneficiază de un credit fiscal în comparație cu situația în care le dobândește de la un asociat care nu beneficiază de un astfel de credit.

31 În aceste condiții, Bundesfinanzhof a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Articolul 52 [...] sau articolul 73b din tratat [...] se opun unei reglementări a unui stat membru care, în cadrul unui sistem național de deducere a impozitului pe profit al societăților, exclude posibilitatea ca diminuarea valorii părților sociale, rezultat dintr-o distribuție de dividende, să fie luată în considerare pentru stabilirea bazei impozabile atunci când un contribuabil care beneficiază de un credit fiscal cu privire la impozitul pe profit a dobândit o participare într-o societate de capitaluri, supus integral obligațiilor fiscale, de la un asociat care nu beneficiază de un astfel de credit fiscal, în timp ce, în cazul dobândirii de la un asociat care beneficiază de un credit fiscal, o astfel de diminuare reduce baza de impozitare a dobânditorului?”

Cu privire la întrebarea preliminară

32 Cu titlu introductiv, trebuie subliniat că, potrivit indicațiilor furnizate de guvernul german, ca regulă generală, asociații nerezidenți nu erau supuși în Germania decât unei obligații fiscale limitate și nu aveau dreptul la deducerea impozitului pe profit. Prin urmare, articolul 50c din EStG era aplicabil în principal în situația cesionării participațiilor deținute într-o societate de capitaluri rezidentă și, în consecință, supus integral obligațiilor fiscale către un asociat rezident care, prin urmare, avea dreptul la această deducere, de către un asociat nerezident care nu avea, așadar, dreptul la respectiva deducere.

33 Prin urmare, trebuie să se considere că, prin întrebarea adresată, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă articolele 52 sau 73b din tratat se opun unei reglementări a unui stat membru în temeiul căreia diminuarea valorii părților sociale rezultat dintr-o distribuție de dividende nu afectează baza impozabilă a unui contribuabil rezident, în cazul în care acesta a dobândit o participare într-o societate de capitaluri rezident de la un asociat nerezident, în timp ce, în cazul dobândirii acestei participații de la un asociat rezident, o astfel de diminuare reduce baza de impozitare a dobânditorului.

34 Trebuie de asemenea amintit c?, potrivit unei jurispruden?e constante, de?i fiscalitatea direct? este de competen?a statelor membre, acestea din urm? trebuie totu?i s? exercite aceast? competen?? cu respectarea dreptului comunitar (a se vedea, printre altele, Hot?rârea din 13 decembrie 2005, Marks & Spencer, C?446/03, Rec., p. I?10837, punctul 29, Hot?rârea din 12 septembrie 2006, Cadbury Schweppes ?i Cadbury Schweppes Overseas, C?196/04, Rec., p. I?7995, punctul 40, Hot?rârea din 12 decembrie 2006, Test Claimants in Class IV of the ACT Group Litigation, C?374/04, Rec., p. I?11673, punctul 36, precum ?i Hot?rârea din 8 noiembrie 2007, Amurta, C?379/05, Rep., p. I?9569, punctul 16).

35 Întrucât instan?a de trimitere a adresat întrebarea atât în raport cu articolul 52, cât ?i cu articolul 73b din tratat, trebuie s? se stabileasc?, în prealabil, dac? ?i în ce m?sur? o reglementare na?ional? precum cea în cauz? în ac?iunea principal? este susceptibil? s? afecteze libert??ile garantate prin aceste articole.

Cu privire la libertatea care face obiectul ac?iunii principale

36 În aceast? privin??, trebuie amintit c?, pentru a determina dac? o reglementare na?ional? ?ine de una sau de alta dintre libert??ile de circula?ie, dintr-o jurispruden?? în prezent consacrat? rezult? c? trebuie luat în considerare obiectul reglement?rii în cauz? (a se vedea Hot?rârea din 24 mai 2007, Holböck, C?157/05, Rep., p. I?4051, punctul 22 ?i jurispruden?a citat?).

37 Rezult? de asemenea din jurispruden?? c?, în principiu, Curtea examineaz? m?sura în cauz? numai în raport cu una dintre aceste dou? libert??i dac? se dovede?te c?, în împrejur?rile specifice ale ac?iunii principale, una dintre acestea este cu totul secundar? în raport cu cealalt? ?i poate fi analizat? în cadrul celeilalte (Hot?rârea din 3 octombrie 2006, Fidium Finanz, C?452/04, Rec., p. I?9521, punctul 34).

38 Trebuie, prin urmare, s? se verifice în primul rând dac? dobândirea de c?tre un rezident a unei particip?ri într-o societate rezident? de la un asociat nerezident, precum cea avut? în vedere în ac?iunea principal?, constituie o circula?ie a capitalurilor în sensul articolului 73b din tratat.

39 Întrucât din tratat lipse?te defini?ia no?iunii „circula?ie a capitalurilor”, Curtea a recunoscut anterior o valoare indicativ? nomenclatorului anexat la Directiva 88/361/CEE a Consiliului din 24 iunie 1988 pentru punerea în aplicare a articolului 67 din tratat [articol abrogat prin Tratatul de la Amsterdam] (JO L 178, p. 5, Edi?ie special?, 10/vol. 1, p. 10), chiar dac? aceasta a fost adoptat? în temeiul articolului 69 ?i al articolului 70 alineatul (1) din Tratatul CEE (articolele 67-73 din Tratatul CEE au fost înlocuite cu articolele 73b-73g din Tratatul CE, acestea devenind articolele 56 CE-60 CE), în condi?iile în care, potrivit introducerii acestuia, lista pe care o con?ine nu are un caracter exhaustiv (a se vedea în special Hot?rârea din 23 februarie 2006, van Hilten?van der Heijden, C?513/03, Rec., p. I?1957, punctul 39, Hot?rârea din 14 septembrie 2006, Centro di Musicologia Walter Stauffer, C?386/04, Rec., p. I?8203, punctul 22, Hot?rârea din 11 septembrie 2008, Eckelkamp ?i al?ii, C?11/07, Rep., p. I?6845, punctul 38, precum ?i Hot?rârea din 27 ianuarie 2009, Persche, C?318/07, nepublicat? înc? în Repertoriu, punctul 24).

40 Prin urmare, constituie circula?ie a capitalurilor în sensul articolului 73b alineatul (1) din tratat în special investi?iile directe sub forma unei participa?ii într-o întreprindere prin de?inerea de ac?iuni care confer? posibilitatea de a participa efectiv la administrarea ?i la controlul acesteia (investi?ii denumite „investi?ii directe”), precum ?i dobândirea de titluri pe pia?a de capital efectuat? numai cu inten?ia de a realiza un plasament financiar, f?r? a exista inten?ia de a influen?a administrarea ?i controlul întreprinderii (investi?ii denumite „investi?ii de portofoliu”) (a se vedea în acest sens Hot?rârea din 16 martie 1999, Trummer ?i Mayer, C?222/97, Rec., p. I?1661, punctul 21, Hot?rârea din 4 iunie 2002, Comisia/Fran?a, C?483/99, Rec., p. I?4781, punctele 36 ?i

37, Hotărârea din 13 mai 2003, Comisia/Regatul Unit, C-98/01, Rec., p. I-4641, punctele 39 și 40, precum și Hotărârea din 28 septembrie 2006, Comisia/Regările de Jos, C-282/04 și C-283/04, Rec., p. I-9141, punctul 19).

41 Tot astfel, Curtea a considerat că revânzarea de către un acționar nerezident de acțiuni societății rezidente care le emisese constituie o mișcare de capital în sensul articolului 1 din Directiva 88/361 și al nomenclatorului mișcărilor de capital care figurează în anexa I la această directivă (a se vedea Hotărârea din 19 ianuarie 2006, Bouanich, C-265/04, Rec., p. I-923, punctul 29).

42 Astfel, în conformitate cu al doilea paragraf a patra liniuță din anexa I la Directiva 88/361, libera circulație a capitalurilor include operațiunile de lichidare sau de cesiune a activelor.

43 Prin urmare, cesionarea participațiilor deținute în societățile rezidente de către investitori nerezidenți constituie o mișcare de capital în sensul articolului 1 din directiva menționată, precum și al nomenclatorului mișcărilor de capital care figurează în anexa I la aceasta.

44 În consecință, chiar dacă dobândirea de către un rezident a unei participații într-o societate rezidentă de la un asociat nerezident nu este expres menționată, astfel cum indică guvernul german, în nomenclatorul mișcărilor de capital care figurează în anexa I la Directiva 88/361, această operațiune constituie o mișcare de capital în sensul articolului 1 din această directivă și se încadrează în domeniul de aplicare al normelor comunitare privind libera circulație a capitalurilor.

45 În ceea ce privește, în al doilea rând, articolul 52 din tratat, din jurisprudența Curții rezultă că libertatea de stabilire, pe care acest articol o recunoaște resortisanților comunitari și care presupune accesul acestora la activități independente și exercitarea acestora, precum și constituirea și administrarea întreprinderilor în aceleași condiții cu cele definite pentru resortisanții proprii de legislația statului membru de stabilire, cuprinde, în ceea ce privește societățile constituite în conformitate cu legislația unui stat membru și având sediul social, administrația centrală sau locul principal de desfășurare a activității în cadrul Comunității Europene, dreptul de a-și desfășura activitatea în statul membru respectiv prin intermediul unei filiale, al unei sucursale sau al unei agenții (Hotărârea din 23 februarie 2006, Keller Holding, C-471/04, Rec., p. I-2107, punctul 29, Hotărârea Centro di Musicologia Walter Stauffer, citată anterior, punctul 17, și Hotărârea din 11 octombrie 2007, ELISA, C-451/05, Rep., p. I-8251, punctul 62).

46 Noțiunea de stabilire în sensul dat de tratat este o noțiune foarte largă, care implică posibilitatea unui resortisant comunitar de a participa, în mod stabil și continuu, la viața economică a unui stat membru diferit de statul de origine al acestuia și de a obține profit din această participare, favorizând astfel întreprinderea economică și socială în interiorul Comunității în domeniul activităților independente (a se vedea în special Hotărârile citate anterior Centro di Musicologia Walter Stauffer, punctul 18, și ELISA, punctul 63).

47 Potrivit unei jurispruden?e constante, prevederile na?ionale care reglementeaz? de?inerea de c?tre un resortisant al unui stat membru, la capitalul unei societ??i stabilite într?un alt stat membru, a unor participa?ii care îi permit s? exercite o influen?? cert? asupra deciziilor acestei societ??i ?i s? stabileasc? activit??ile acesteia se includ în domeniul de aplicare material al dispozi?iilor tratatului referitoare la libertatea de stabilire (a se vedea în special Hot?rârea din 13 aprilie 2000, Baars, C?251/98, Rec., p. I?2787, punctul 22, Hot?rârea Cadbury Schweppes ?i Cadbury Schweppes Overseas, citat? anterior, punctul 31, Hot?rârea din 13 martie 2007, Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation, C?524/04, Rep., p. I?2107, punctul 27, precum ?i Hot?rârea din 17 iulie 2008, Comisia/Spania, C?207/07, punctul 60).

48 Astfel cum rezult? din observa?iile guvernului german, una dintre ipotezele avute în vedere pentru aplicarea reglement?rii care formeaz? obiectul ac?iunii principale este cea în care un asociat nerezident controleaz? mai multe filiale stabilite în Germania ?i transfer? p?r?ile sociale de?inute în una dintre acestea uneia dintre celelalte filiale controlate.

49 Cu toate acestea, este cert c? aplicarea reglement?rii men?ionate nu depinde de amploarea participa?iei dobândite de la asociatul nerezident ?i nu se limiteaz? la situa?iile în care asociatul poate exercita o influen?? cert? asupra deciziilor societ??ii în cauz? ?i poate stabili activit??ile acesteia.

50 În plus, întrucât obiectul reglement?rii care formeaz? obiectul ac?iunii principale este de a împiedica asocia?ii nereziden?i s? beneficieze de un avantaj fiscal nejustificat, generat în mod direct de cesiunile de p?r?i sociale care pot fi în special efectuate exclusiv în scopul de a beneficia de respectivul avantaj, ?i nu în scopul de a exercita libertatea de stabilire sau ca rezultat al exercit?rii acestei libert??i, trebuie s? se considere c? aspectul acestei reglement?ri referitor la libera circula?ie a capitalurilor are întâietate fa?? de cel referitor la libertatea de stabilire.

51 În consecin??, presupunând c? această reglementare ar avea efecte restrictive asupra libert??ii de stabilire, asemenea efecte ar reprezenta consecin?a inevitabil? a unui eventual obstacol în calea liberei circula?ii a capitalurilor ?i nu justific?, prin urmare, o analiz? autonom? a reglement?rii men?ionate în raport cu articolul 52 din tratat (a se vedea în acest sens Hot?rârea din 14 octombrie 2004, Omega, C?36/02, Rec., p. I?9609, punctul 27, ?i Hot?rârile citate anterior Cadbury Schweppes ?i Cadbury Schweppes Overseas, punctul 33, Fidium Finanz, punctul 48, precum ?i Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation, punctul 34).

52 Rezult? din aceasta c? reglementarea care formeaz? obiectul ac?iunii principale trebuie examinat? exclusiv în raport cu libera circula?ie a capitalurilor.

Cu privire la existen?a unei restric?ii privind libera circula?ie a capitalurilor

53 Astfel cum subliniaz? instan?a de trimitere, reglementarea care constituie obiectul ac?iunii principale face ca, atunci când un contribuabil rezident a dobândit o participare într?o societate de capitaluri rezident? de la un asociat nerezident, diminuarea valorii respectivelor p?r?i sociale rezultat? din distribuirea de dividende s? nu afecteze baza impozabil? a dobânditorului, în timp ce, în cazul dobândirii unei astfel de particip?ri de la un asociat rezident, această diminuare reduce baza de impozitare a dobânditorului.

54 Această limitare a modului în care este luat? în considerare diminuarea valorii p?r?ilor sociale rezultat? din distribuirea de dividende se aplic? începând cu anul în care a avut loc dobândirea respectivelor p?r?i sociale ?i în cursul urm?torilor nou? ani ?i prive?te numai sc?derea profiturilor ce rezult? dintr?o opera?iune de distribuire sau de transfer de profituri în executarea unui acord de control, în m?sura în care sc?derea profiturilor nu dep??e?te o anumit? valoare,

denumit? „quantum blocat”.

55 Acest quantum blocat, care corespunde diferen?ei dintre pre?ul de achizi?ie pl?tit de asociatul rezident ?i valoarea nominal? a p?r?ilor sociale, afecteaz? astfel p?r?ile sociale dobândite de la un nerezident, anulând în esen?? efectele amortismentului par?ial al p?r?ilor sociale ce rezult? din distribuirea profitului.

56 Posibilitatea unui contribuabil de a deduce din profiturile sale impozabile pierderile aferente amortismentului par?ial al p?r?ilor sociale de?inute în societate, în cazul în care sc?derea valorii p?r?ilor sociale rezult? din distribuirea profitului, constituie în mod incontestabil un avantaj fiscal.

57 Or, acordarea acestui avantaj contribuabililor reziden?i numai în cazul dobândirii de p?r?i ale unei societ??i rezidente de la un asociat rezident face ca p?r?ile sociale de?inute de nereziden?i s? fie mai pu?in atractive ?i, în consecin??, poate descuraja respectivii contribuabili reziden?i s? le dobândeasc?.

58 În plus, o astfel de diferen?? de tratament poate de asemenea s? descurajeze investitorii nereziden?i s? achizi?ioneze p?r?i într-o societate rezident? ?i s? constituie astfel, pentru societatea respectiv?, un obstacol în calea atragerii de capital provenind din alte state membre.

59 Rezult? c? o reglementare precum cea care formeaz? obiectul ac?iunii principale constituie o restric?ie privind libera circula?ie a capitalurilor care este interzis?, în principiu, de articolul 73b din tratat.

Cu privire la justificarea restric?iei privind libera circula?ie a capitalurilor

60 Este îns? necesar s? se examineze dac? o astfel de restric?ie privind libera circula?ie a capitalurilor poate fi justificat? în raport cu dispozi?iile tratatului.

61 Potrivit guvernului german ?i Comisiei Comunit??ilor Europene, reglementarea care formeaz? obiectul ac?iunii principale urm?re?te s? previn? posibilitatea ca un asociat nerezident s? ob?in?, cu ajutorul anumitor practici precum, în special, cele descrise de avocatul general la punctul 100 din concluzii, acela?i rezultat din punct de vedere economic precum în cazul în care i?ar fi acordat un credit fiscal.

62 Reglementarea care formeaz? obiectul ac?iunii principale ar urm?ri astfel s? men?in? coeren?a procedurii germane de deducere integral? ?i ar fi justificat?, în m?sura în care din Hot?rârea Test Claimants in Class IV of the ACT Group Litigation, citat? anterior, ?i din Hot?rârea din 26 iunie 2008, Burda, C?284/06, Rep., p. I?4571, ar rezulta c? nu poate fi considerat contrar dreptului comunitar faptul c? un credit fiscal prin care se urm?re?te prevenirea unei duble impuneri economice nu este acordat ac?ionarilor nereziden?i care percep dividende de la societ??i rezidente.

63 Atât guvernul german, cât ?i Comisia sus?in, în plus, c? faptul de a acorda un credit fiscal, f?r? s? existe în schimb o datorie fiscal?, unui asociat nerezident care nu este supus pl??ii impozitului în statul membru de re?edin?? al societ??ii ce realizeaz? distribuirea ar avea ca efect obligarea acestui stat membru de a renun?a la impozitarea unei p?r?i a profiturilor realizate pe teritoriul s?u. Comisia adaug?, în aceast? privin??, c? plata unui credit fiscal unui asociat nerezident nu poate îndeplini func?ia creditului fiscal respectiv, care ar fi aceea de a adapta impozitul prelevat anterior la nivelul societ??ii la rata individual? aplicabil? în cazul respectivului contribuabil, ci ar avea ca efect numai deplasarea bazei impozabile na?ionale c?tre un alt stat membru.

64 Reclamanta din acțiunea principală consideră, în schimb, că nici necesitatea de a garanta funcționarea procedurii de deducere, nici cea de a menține coerența fiscală sau de a asigura impozitarea unică în Germania nu pot justifica reglementarea care formează obiectul acțiunii principale.

65 Această reglementare nu ar stabili nicio legătură tehnică între procedura de deducere și dezavantajul ce rezultă din respectiva reglementare și, în plus, ar avea ca efect majorarea taxei profesionale a dobânditorului rezident, în măsura în care calculul profiturilor ar fi de asemenea determinant pentru această taxă care nu ar avea nici ea vreo legătură cu deducerea impozitului pe profit.

66 Având în vedere argumentele prezentate astfel de reclamanta din acțiunea principală, de guvernul german și de Comisie, este important de amintit că, în conformitate cu articolul 73d alineatul (1) litera (a) din Tratatul CE [devenit articolul 58 alineatul (1) litera (a) CE], articolul 73b din tratat nu aduce atingere dreptului statelor membre de a aplica dispozițiile incidente ale legislațiilor lor fiscale care stabilesc o distincție între contribuabilii care nu se găsesc în aceeași situație în ceea ce privește reședința lor sau locul unde capitalurile lor au fost investite.

67 Cu toate acestea, articolul 73d alineatul (1) litera (a) din tratat, care, ca derogare de la principiul fundamental al liberei circulații a capitalurilor, trebuie să facă obiectul unei interpretări stricte, nu poate fi interpretat în sensul că orice reglementare fiscală care prevede o distincție între contribuabili în funcție de locul în care aceștia își au reședința sau în funcție de statul membru în care își investesc capitalurile ar fi compatibilă în mod automat cu tratatul. Astfel, derogarea prevăzută la articolul 73d alineatul (1) litera (a) din tratat este ea însăși limitată de articolul 73d alineatul (3) din tratat, care prevede că dispozițiile naționale menționate la alineatul (1) al acestui articol „nu trebuie să constituie un mijloc de discriminare arbitrar și nici o restrângere disimulată a liberei circulații a capitalurilor și plătitorilor, astfel cum este aceasta definită la articolul 73b” (a se vedea Hotărârea din 7 septembrie 2004, Manninen, C-319/02, Rec., p. I-7477, punctul 28, și Hotărârea Centro di Musicologia Walter Stauffer, citată anterior, punctul 31).

68 Trebuie, prin urmare, să se facă distincție între tratamentele inegale permise în temeiul articolului 73d alineatul (1) litera (a) din tratat și discriminările interzise prin alineatul (3) al aceluiași articol. Or, din jurisprudență reiese că, pentru ca o reglementare fiscală națională precum cea în discuție în acțiunea principală să poată fi considerată compatibilă cu prevederile tratatului referitoare la libera circulație a capitalurilor, trebuie ca diferența de tratament să privească situații care nu sunt comparabile în mod obiectiv sau să fie justificată de un motiv imperativ de interes general (a se vedea Hotărârea din 6 iunie 2000, Verkooijen, C-35/98, Rec., p. I-4071, punctul 43, Hotărârea Manninen, citată anterior, punctul 29, și Hotărârea din 8 septembrie 2005, Blanckaert, C-512/03, Rec., p. I-7685, punctul 42).

69 Curtea a stabilit deja că, în ceea ce privește aplicarea reglementării fiscale a statului membru de reședință al societății ce realizează distribuirea care prevede un sistem de prevenire sau de atenuare a impozitării în lan sau a dublei impuneri economice a dividendelor plătite unor rezidenți de societăți rezidente, situațiile în care se găsesc acționarii beneficiari rezidenți din acest stat membru și acționarii beneficiari rezidenți dintr-un alt stat membru nu sunt în mod necesar comparabile (a se vedea în acest sens Hotărârea Test Claimants in Class IV of the ACT Group Litigation, citată anterior, punctele 55 și 57).

70 Astfel, atunci când societatea ce realizează distribuirea și acționarul beneficiar nu sunt rezidenți ai aceluiași stat membru, statul membru de reședință al societății ce realizează distribuirea, și anume statul membru al sursei profiturilor, nu se află în aceeași poziție, în ceea ce privește prevenirea sau atenuarea impozitării în lan și a dublei impuneri economice, ca statul

membru de re?edin?? al ac?ionarului beneficiar (Hot?rârea Test Claimants in Class IV of the ACT Group Litigation, citat? anterior, punctul 58).

71 Trebuie subliniat îns? c? diferen?a de tratament în discu?ie în ac?iunea principal? nu prive?te situa?ia unui asociat în func?ie de aspectul dac? este rezident sau nerezident ?i, prin urmare, posibilitatea acestui asociat de a beneficia de creditul fiscal în temeiul impozitului pl?tit de societatea care distribuie dividendele.

72 Respectiva diferen?? de tratament prive?te numai asocia?ii reziden?i în func?ie de aspectul dac? au dobândit participa?ia într-o societate rezident? de la un asociat rezident sau de la un asociat nerezident.

73 Or, astfel cum a ar?tat avocatul general la punctul 139 din concluzii, în ceea ce prive?te pierderile ce rezult? dintr-un amortisment par?ial al p?r?ilor sociale de?inute într-o societate rezident?, ace?ti asocia?i se afl? într-o situa?ie comparabil? indiferent dac? este vorba despre p?r?ile sociale dobândite de la un rezident sau de cele dobândite de la un nerezident. Astfel, distribuirea de profituri scade valoarea unei p?r?i sociale, indiferent dac? aceasta a fost dobândit? anterior de la un rezident sau de la un nerezident ?i, în ambele cazuri, aceast? sc?dere a valorii este suportat? de asociatul rezident.

74 Prin urmare, o astfel de diferen?? de tratament nu corespunde unei diferen?e obiective a situa?iilor respectivilor asocia?i.

75 Trebuie de asemenea s? se verifice dac? o restric?ie precum cea în discu?ie în ac?iunea principal? poate fi justificat? de motivele imperative de interes general invocate de guvernul german ?i de Comisie.

76 Argumentele prezentate de guvernul german, precum ?i de Comisie, expuse la punctele [61-63] din prezenta hot?râre, pot fi legate de necesitatea de a men?ine coeren?a sistemului fiscal german, de a garanta impozitarea veniturilor generate pe teritoriul german ?i de a preveni aranjamentele artificiale care au ca obiect eludarea reglement?rii germane.

77 În ceea ce prive?te, în primul rând, argumentul referitor la necesitatea de a men?ine coeren?a sistemului fiscal german, trebuie amintit c? a fost deja admis de Curte c? necesitatea de a men?ine coeren?a unui sistem fiscal poate justifica o restric?ie privind exercitarea libert??ilor de circula?ie garantate prin tratat (Hot?rârea din 28 ianuarie 1992, Bachmann, C?204/90, Rec., p. I?249, punctul 28, Hot?rârea Manninen, citat? anterior, punctul 42, ?i Hot?rârea din 27 noiembrie 2008, Papillon, C?418/07, nepublicat? înc? în Repertoriu, punctul 43).

78 Pentru ca un argument bazat pe o asemenea justificare s? poat? fi acceptat, Curtea solicit? totu?i existen?a unei leg?turi directe între avantajul fiscal vizat ?i compensarea acestui avantaj cu o prelevare fiscal? determinat?, caracterul direct al unei astfel de leg?turi trebuind s? fie apreciat în func?ie de obiectivul reglement?rii în cauz? (a se vedea Hot?rârea Papillon, citat? anterior, punctul 44 ?i jurispruden?a citat?).

79 Astfel cum au ar?tat guvernul german ?i Comisia, reglementarea care formeaz? obiectul ac?iunii principale urm?re?te s? previn? posibilitatea ca, prin intermediul unei alte opera?iuni decât distribuirea de dividende, asociatul nerezident s? beneficieze totu?i de acela?i rezultat din punct de vedere economic precum cel care decurge din aplicarea creditului fiscal cu privire la impozitul pe profit pl?tit de societatea ale c?rei p?r?i sociale le de?ine.

80 Or, este cert c? dezavantajele care decurg din reglementarea ce formeaz? obiectul ac?iunii principale sunt suportate direct de asociatul rezident care a dobândit respectivele p?r?i sociale de

la un nerezident. Pentru acest asociat rezident, imposibilitatea de a deduce din profiturile sale impozabile pierderile aferente amortismentului parțial al părților sociale deținute în societatea rezidentă, în cazul în care scăderea valorii părților sociale rezultă din distribuirea profitului, nu este compensată de niciun avantaj fiscal. Astfel, argumentul potrivit căruia câștigul de capital obținut de un nerezident care a cesionat părțile sociale asociatului rezident nu este impozitat în Germania este lipsit de relevanță în ceea ce privește asociatul rezident care suportă dezavantajul.

81 În consecință, nu există în speță o legătură directă de tipul celei cerute în jurisprudența citată la punctul [78] din prezenta hotărâre, iar reglementarea care formează obiectul acțiunii principale nu poate fi justificată de necesitatea de a menține coerența sistemului fiscal al deducerii integrale.

82 În continuare, în ceea ce privește argumentul referitor la necesitatea menținerii posibilității Republicii Federale Germania de a-și exercita competența fiscală în ceea ce privește activitățile desfășurate pe teritoriul său, trebuie menționat că, deși rezultă dintr-o jurisprudență constantă că reducerea veniturilor din impozite nu poate constitui un motiv imperativ de interes general care să poată fi invocat pentru a justifica o măsură care este în principiu contrară unei libertăți fundamentale (a se vedea în special Hotărârea Manninen, citată anterior, punctul 49 și jurisprudența citată), Curtea a admis de asemenea că pot exista comportamente de natură să compromită dreptul unui stat membru de a-și exercita competența fiscală în raport cu activitățile realizate pe teritoriul său și să aducă astfel atingere unei repartizări echilibrate a competenței de impozitare între statele membre (a se vedea Hotărârea Marks & Spencer, citată anterior, punctul 46), care pot justifica o restricție privind libertățile garantate prin tratat (a se vedea în acest sens Hotărârea Cadbury Schweppes și Cadbury Schweppes Overseas, citată anterior, punctele 55 și 56, precum și Hotărârea din 29 martie 2007, Rewe Zentralfinanz, C-347/04, Rec., p. I-2647, punctul 42).

83 Curtea a stabilit de asemenea că faptul de a impune ca statul membru de reședință al societății ce realizează distribuirea să asigure că profiturile distribuite unui acționar nerezident nu sunt supuse unei impozitări în lanț sau unei duble impuneri economice, fie prin scutirea societății ce realizează distribuirea de impozitul pe aceste profituri, fie prin acordarea, în favoarea acționarului menționat, a unui avantaj fiscal corespunzător impozitului plătit pe respectivele profituri de societatea ce realizează distribuirea, ar însemna de fapt că acest stat trebuie să renunțe la dreptul său de a impozita un venit generat de o activitate economică desfășurată pe teritoriul său (Hotărârea Test Claimants in Class IV of the ACT Group Litigation, citată anterior, punctul 59).

84 Or, alte operațiuni decât distribuirea de dividende, care permit asociatului nerezident să beneficieze de același rezultat din punct de vedere economic precum în cazul în care ar beneficia de creditul fiscal privind impozitul pe profit plătit de societatea ale cărei părți sociale le deține, ar putea în aceeași măsură să compromită posibilitatea statului de reședință al respectivei societăți de a-și exercita dreptul de a impozita un venit generat de o activitate economică desfășurată pe teritoriul său.

85 Astfel, includerea valorii ce corespunde creditului fiscal de care va putea beneficia dobânditorul de p?r?i sociale rezident în pre?ul de vânzare al acestor p?r?i ?i deducerea sc?derii valorii acestor p?r?i sociale, ca urmare a distribuirii de dividende, din valoarea dividendelor primite de dobânditorul acestor p?r?i sociale ar determina fie na?terea dreptului acestui dobânditor rezident de a deduce creditul fiscal din alte impozite pe care le datoreaz?, fie, în cazul în care acesta nu dispune de alte venituri impozabile, restituirea c?tre acesta a unei sume corespunz?toare creditului fiscal aferent impozitului pe profit pl?tit de societate.

86 Or, întrucât pre?ul p?r?ilor sociale include valoarea ce corespunde creditului fiscal, consecin?a acord?rii unui credit fiscal sau a restituirii c?tre noul asociat rezident a unei sume echivalente acestui credit fiscal ar fi aceea c? asociatul nerezident ar beneficia în mod indirect de creditul fiscal aferent impozitului pl?tit la nivelul societ??ii.

87 Astfel de consecin?e nu s?ar limita la reducerea veniturilor fiscale ale Republicii Federale Germania, ci ar implica faptul c?, acordând în mod indirect nereziden?ilor un avantaj financiar echivalent creditului fiscal aferent impozitului perceput pe profiturile unei societ??i rezidente, veniturile care ar fi în mod normal impozabile în statul membru de re?edin?? al acestei societ??i ar fi deplasate c?tre statul membru competent s? impoziteze câ?tigul de capital realizat de nerezident, aducând astfel atingere repartiz?rii echilibrate a competen?ei de impozitare între statele membre.

88 Rezult? c? o reglementare precum cea care formeaz? obiectul ac?iunii principale ar putea fi justificat? de necesitatea de a men?ine o repartizare echilibrat? a competen?ei de impozitare între statele membre.

89 În sfâr?it, în ceea ce prive?te argumentele referitoare la necesitatea de a preveni evaziunea fiscal? ?i de a lupta împotriva dispozitivelor artificiale destinate s? eludeze sistemul fiscal german, trebuie constatat c? o m?sur? na?ional? care restrânge libera circula?ie a capitalurilor poate fi justificat? atunci când vizeaz? în mod specific aranjamentele pur artificiale, lipsite de realitate economic?, al c?ror unic scop const? în ob?inerea unui avantaj fiscal (a se vedea în acest sens Hot?rârea Cadbury Schweppes ?i Cadbury Schweppes Overseas, citat? anterior, punctele 51 ?i 55, Hot?rârea Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation, citat? anterior, punctele 72 ?i 74, precum ?i Hot?rârea din 4 decembrie 2008, Jobra, C?330/07, nepublicat? înc? în Repertoriu, punctul 35).

90 În ac?iunea principal?, astfel cum rezult? din observa?iile guvernului german, confirmate de expunerea de motive a legii prin care a fost instituit? în ordinea juridic? german? reglementarea care formeaz? obiectul ac?iunii principale, aceasta are drept obiectiv contracararea aranjamentelor prin intermediul c?rora asocia?ii nereziden?i ob?in, cu ocazia cesion?rii respectivelor p?r?i sociale, o sum? ce corespunde creditului fiscal aferent impozitului pe profit pl?tit de societatea rezident?, recurgând la practici de tipul celor descrise la punctul 100 din concluziile prezentate de avocatul general, care sunt utilizate exclusiv în scopul de a beneficia de avantajul fiscal men?ionat.

91 Prin limitarea dreptului noului asociat de a deduce din profiturile sale impozabile valoarea pierderilor determinate de diminuarea valorii p?r?ilor sociale în cauz?, în m?sura în care acestea nu dep?esc „cuantumul blocat”, reglementarea care formeaz? obiectul ac?iunii principale este de natur? s? previn? practicile care nu ar avea alt scop decât acela de a permite asocia?ilor nereziden?i s? beneficieze de creditul fiscal aferent impozitului pe profit pl?tit de societatea rezident?. În plus, majorarea bazei impozabile a noului asociat rezident, care decurge din respectiva limitare, urm?re?te s? evite ca veniturile care sunt în mod normal impozabile în Germania s? fie transferate, în calitate de parte a câ?tigului de capital realizat de fostul asociat

nerezident ce corespunde creditului fiscal nejustificat, f?r? a fi supuse unei impozit?ri în Germania.

92 În consecin??, o astfel de reglementare este apt? s? ating? obiectivul men?inerii unei repartiz?ri echilibrate a competen?ei de impozitare între statele membre ?i obiectivul prevenirii aranjamentelor pur artificiale, lipsite de realitate economic?, al c?ror unic scop const? în ob?inerea unui avantaj fiscal.

93 Cu toate acestea, trebuie verificat dac? o astfel de reglementare nu dep??e?te ceea ce este necesar pentru atingerea obiectivelor pe care le urm?re?te.

94 Este de competen?a instan?ei de trimitere s? verifice dac?, în m?sura în care calculul cuantumului blocat se bazeaz? pe costul de achizi?ie a p?r?ilor sociale în cauz?, consecin?ele reglement?rii care formeaz? obiectul ac?iunii principale nu le dep??esc pe cele care sunt necesare pentru a asigura ca asociatului nerezident s? nu i se acorde în mod nejustificat o sum? echivalent? creditului fiscal.

95 Astfel, reglementarea men?ionat? se aplic?, dup? cum a ar?tat ?i avocatul general la punctul 170 din concluzii, atunci când un contribuabil rezident a dobândit p?r?i sociale într-o societate rezident? de la un asociat nerezident la un pre? care, indiferent de motiv, dep??e?te valoarea nominal? a respectivelor p?r?i.

96 În consecin??, o astfel de reglementare se întemeiaz? pe prezum?ia c? orice majorare a pre?ului de vânzare include în mod necesar luarea în considerare a creditului fiscal ?i este efectuat? exclusiv în acest scop. Or, astfel cum a ar?tat avocatul general la punctul 172 din concluzii, nu poate fi exclus ca p?r?ile sociale s? fie cesionate la o valoare superioar? valorii nominale a acestora din alte motive decât acela de a permite ca asociatul s? beneficieze de un credit fiscal aferent impozitului pe profit pl?tit de societatea rezident? sau, în orice caz, ca profiturile nedistribuite, precum ?i posibilitatea de a beneficia de un credit fiscal aferent respectivelor p?r?i sociale s? nu constituie decât una dintre componentele pre?ului de vânzare a acestora.

97 În plus, reclamanta din ac?iunea principal? a sus?inut în fa?a Cur?ii c? luarea în considerare a cuantumului blocat ?i majorarea bazei impozabile a asociatului rezident produc consecin?e ?i în privin?a altor impozite la care poate fi supus respectivul asociat ?i, în special, în privin?a calculului taxei profesionale datorate de acesta. Or, astfel de consecin?e ar dep??i ceea ce este necesar pentru atingerea obiectivelor urm?rite de reglementarea care formeaz? obiectul ac?iunii principale.

98 Este de asemenea de competen?a instan?ei de trimitere s? verifice dac? aplicarea limit?rii lu?rii în considerare a diminu?rii valorii p?r?ilor sociale rezultate din distribuirea de dividende începând cu anul dobândirii respectivelor p?r?i sociale ?i în cursul urm?torilor nou? ani nu dep??e?te ceea ce este necesar pentru a atinge obiectivele urm?rite de reglementarea care formeaz? obiectul ac?iunii principale.

99 În final, în ceea ce prive?te obiectivul prevenirii aranjamentelor pur artificiale, lipsite de realitate economic? ?i create numai cu scopul de a beneficia în mod nejustificat de un avantaj fiscal, trebuie subliniat, astfel cum a ar?tat avocatul general la punctul 174 din concluzii, c?, pentru a fi conform? cu principiul propor?ionalit??ii, o m?sur? prin care se urm?re?te un astfel de obiectiv ar trebui s? permit? instan?ei na?ionale s? efectueze o analiz? de la caz la caz, luând în considerare elementele specifice ale fiec?rei spe?e ?i bazându-se pe elemente obiective, pentru a ?ine seama de comportamentul abuziv sau fraudulos al persoanelor interesate.

100 În m?sura în care o reglementare precum cea care formeaz? obiectul ac?iunii principale nu

permite limitarea aplicării sale la aranjamentele pur artificiale, stabilite pe baza unor elemente obiective, ci are în vedere toate cazurile în care contribuabilul rezident a dobândit pârzi sociale într-o societate rezidentă de la un asociat nerezident la un preț care, indiferent de motiv, depășește valoarea nominală a acestor pârzi sociale, efectele unei astfel de reglementări depășesc ceea ce este necesar pentru a atinge obiectivul prevenirii aranjamentelor pur artificiale, lipsite de realitate economică și create numai cu scopul de a beneficia în mod nejustificat de un avantaj fiscal.

101 Trebuie, așadar, să se răspundă la întrebarea adresată că articolul 73b din tratat trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei reglementări a unui stat membru în temeiul căreia diminuarea valorii pârziilor sociale rezultată dintr-o distribuire de dividende nu afectează baza impozabilă a unui contribuabil rezident, în cazul în care acesta a dobândit o participare într-o societate de capitaluri rezidentă de la un asociat nerezident, în timp ce, în cazul dobândirii unei participări de la un asociat rezident, o astfel de diminuare reduce baza de impozitare a dobânditorului.

102 Această concluzie se aplică în cazurile în care o astfel de reglementare nu depășește ceea ce este necesar pentru a menține o repartizare echilibrată a competenței de impozitare între statele membre, precum și pentru a preveni aranjamentele pur artificiale, lipsite de realitate economică și create numai cu scopul de a beneficia în mod nejustificat de un avantaj fiscal. Este de competența instanței de trimitere să examineze dacă reglementarea care formează obiectul acțiunii principale se limitează la ceea ce este necesar pentru atingerea acestor obiective.

Cu privire la cheltuielile de judecată

103 Întrucât, în privința pârziilor din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale pârziilor menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera întâi) declară:

Articolul 73b din Tratatul CE (devenit articolul 56 CE) trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei reglementări a unui stat membru în temeiul căreia diminuarea valorii pârziilor sociale rezultată dintr-o distribuire de dividende nu afectează baza impozabilă a unui contribuabil rezident, în cazul în care acesta a dobândit o participare într-o societate de capitaluri rezidentă de la un asociat nerezident, în timp ce, în cazul dobândirii unei participări de la un asociat rezident, o astfel de diminuare reduce baza de impozitare a dobânditorului.

Această concluzie se aplică în cazurile în care o astfel de reglementare nu depășește ceea ce este necesar pentru a menține o repartizare echilibrată a competenței de impozitare între statele membre, precum și pentru a preveni aranjamentele pur artificiale, lipsite de realitate economică și create numai cu scopul de a beneficia în mod nejustificat de un avantaj fiscal. Este de competența instanței de trimitere să examineze dacă reglementarea care formează obiectul acțiunii principale se limitează la ceea ce este necesar pentru atingerea acestor obiective.

Semnături

* Limba de procedură: germană.